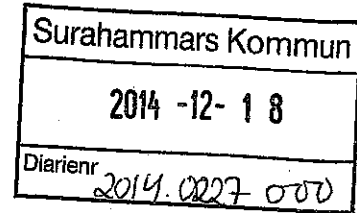

Surahammars
kommun
Revisorerna

2014-12-16

Kommunstyrelsen
Surahammars kommun

Revisionsrapport "Granskning av kommunens hantering av föreningsbidrag".

Kommunens revisorer har vid sitt sammanträde 2014-12-12 behandlat och godkänt bifogad revisionsrapport som översändes till kommunstyrelsen för yttrande.

Revisorerna har granskat på vilket sätt barn- och bildningsnämnden säkerställer att kommunens föreningsbidrag används enligt gällande riktlinjer.

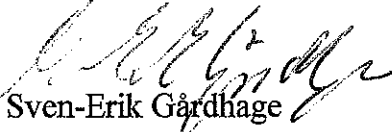
Granskningen visar att det finns tydliga dokumenterade riktlinjer för bidrag och bidragsansökan. Vår bedömning är dock att den process i form av dialog mellan nämnd och förening som ska ligga till grund för bidraget inte fungerar. Vi har även funnit brister i nämndens uppföljning av föreningarnas redovisning av bidragens användning.

Vi anser vidare att det är anmärkningsvärt att det inte går att få redovisat till vilken årlig kostnad de av kommunen subventionerade lokalkostnaderna uppgår till. Det går därmed inte att få en helhetsbild av hur det totala stödet fördelar sig mellan de olika föreningarna.

Revisorerna önskar kommunstyrelsens yttrande senast i mars 2015.

Rapporten har även sänts till barn- och bildningsnämnden för yttrande.

FÖR REVISORERNA

Sven-Erik Gårdhage
Ordförande

Bilaga: Rapport " Granskning av kommunens hantering av föreningsbidrag"

Revisionsrapport

Granskning av kommunens hante- ring av förenings- bidrag

Surahammars kommun

Thomas Lidgren

1 september 2014

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
2.1.	Revisionsfråga	2
2.2.	Metod och avgränsning	2
3.	Regler för föreningsbidrag	3
3.1.	Bidragsformer.....	4
3.2.	Iakttagelser/Bedömning	5
4.	Åtterrapporering och uppföljning	7
4.1.	Iakttagelser/bedömning.....	7

1. **Sammanfattning**

Revisorerna har granskat på vilket sätt barn- och bildningsnämnden säkerställer att kommunens föreningsbidrag används enligt gällande riktlinjer.

Granskningen visar att det finns dokumenterade anvisningar och riktlinjer för bidrag och bidragsansökan antagna av kommunfullmäktige. Riktlinjerna är tydliga och det framgår vad som krävs av föreningarna för att erhålla bidrag. Bidragen ska utformas och fastställas genom dialog mellan nämnden och föreningen.

I praktiken fungerar inte den process mellan nämnden och föreningarna i form av dialog som ska ligga till grund för bidragets form och storlek.

Beträffande uppföljning av föreningarnas redovisning av bidragens användning så finns det brister. Viss verifiering utförs dock. Fördjupade granskningar för att verifiera innehållet i föreningarnas årsredovisningar och övriga insända dokument görs inte.

Revisorerna rekommenderar därför följande:

- Att Barn- och bildningsnämnden lever upp till den beslutsprocess som fastställts i riktlinjerna för föreningsbidrag.
- Att Barn- och bildningsnämnden får ett helhetsansvar för alla typer av stöd till föreningarna.
- Att kommunen utreder till vilken årligt kostnad de subventionerade hyrorna uppgår till.
- Att föreningarna lämnar in närvarolistor med underskrifter för alla grupper. Närvarolistor från idrottsföreningar jämförs med statistik som erhålls från Västmanlands idrottsförbund.
- Att verifikationer lämnas in för utbildningar, exempelvis ledarutbildningar.
- Att föreningarna lämnar skriftliga försäkran att bidragen använts till rätt ändamål.
- Att förändringar mellan åren i föreningarnas ekonomi granskas extra. Om det är stora avvikelser mellan åren bör handläggaren på förvaltningen ta kontakt med föreningen.
- Att fördjupade granskningar görs stickprovsmässigt och regelbundet, exempelvis att varje år noggrannare granska ett par föreningars redovisning.
- Att Barn- och bildningsnämnden ställer krav på föreningarna att på ett mer strukturerat sätt i sina verksamhetsberättelser redogör för, dels vad bidragen använts till, dels om föreningen uppnått det som bidraget syftade till.
- Att blanketten för bidragsansökan läggs ut på kommunens hemsida vilket torde minska handläggarnas arbetsbelastning.

2. Bakgrund

Bidragens storlek fastställs varje år av Barn- och bildningsnämnden inom den budgetram som anslagits.

22 stycken av kommunens föreningar får bidrag för att kunna hålla sin verksamhet igång. Den totala bidragssumman för år 2013 var på 1 736,5 tkr. Samma belopp betalades ut för 2014. Till detta belopp tillkommer bidrag till tre kulturföreningar på ca 220 tkr, studieförbunden samt "dolda" bidrag, dvs. där kommunen t.ex. upplåter lokal gratis eller till reducerad hyra eller på annat sätt utför en tjänst åt föreningen utan att ta betalt. En generell minskning av föreningsstödet har skett sedan 2010 med 10 procent. Som högst betalades i bidrag till enskild förening 297 tkr och som lägst 2 700 kr år 2014.

Studieförbunden får inte per automatik bidrag utan endast om de kommer in med förfrågan. Det finns avsatt 66 tkr för detta under Barn- och bildningsnämndens budget. För 2014 har hittills betalats ut 13,6 tkr. År 2013 betalades inga bidrag ut till studieförbunden.

2.1. Revisionsfråga

Granskningen avser att bedöma på vilket sätt Barn- och bildningsnämnden säkerställer att kommunens föreningsbidrag används enligt kommunens riktlinjer. Följande kontrollmål/granskningsmål ska besvaras:

- Vilka regler finns för att få föreningsbidrag?
- Vilken återrapportering från föreningarna lämnas till kommunen?
- Hur verifieras den återrapportering som föreningarna lämnar?
- I vilken utsträckning sker uppföljning och utvärdering av föreningsbidragens bidrag till måluppfyllelse?
- Vilka kontroller sker av föreningarnas bidragsansökningar?

2.2. Metod och avgränsning

Granskningen genomförs genom intervjuer med handläggare inom Surahammars kommun och politiskt ansvariga samt dokumentgranskning av regler för föreningsbidrag.

Granskningen avgränsas till föreningsbidrag utbetalda under 2013 och 2014.

3. Regler för föreningsbidrag

Dokumenterade regler och riktlinjer finns. Dokumentet är antaget av Kommunfullmäktige i december 2007 och reviderades under 2014. Dokumentet finns på kommunens hemsida.

I dokumentet förklaras Surahammars kommuns sätt att se på det kommunala stödet till föreningslivet. Beviljandet av bidragen görs till en politisk process istället för en byråkratisk. Föreningarnas ansvar för samhällsutvecklingen betonas genom en kontinuerlig dialog mellan föreningar, förvaltning och politik. På så sätt blir föreningarna uttalat kommunens partners istället för bidragstagare.

Syftet med det nya arbetssättet är enligt dokumentet, att skapa bättre kontakt mellan föreningarna och de förtroendevalda i Barn- och bildningsnämnden. När föreningen har lämnat in sin ansökan om föreningsstöd är tanken att en dialog inleds som resulterar i en överenskommelse eller ett avslag.

Det av kommunen antagna Alkohol och drogpolitiska programmet¹ är numera införlivat i föreningsstödet. Syftet är att ännu tydligare trycka på vikten av att ungdomsföreningarna gör vad de kan för att arbeta mot alkohol, droger och doping. Det innebär enligt dokumentet att:

- Ungdomsföreningar ska ha en handlingsplan som beskriver hur man arbetar förebyggande för att nå kommunens mål. Ungdomsföreningarna skall uppmanas att involvera ungdomarna i utformningen av handlingsplanerna.
- För att få föreningsbidrag ska föreningarna delta när kommunen arrangerar informations- och utbildningsinsatser.
- Alla aktiviteter som helt eller delvis arrangeras eller stöds av Surahammars kommun eller som arrangeras i någon lokal som upplånats av kommunen, och som riktar sig till ungdomar eller dit ungdomar söker sig, skall vara helt fria från alkohol och andra droger.

I dokumentet fastslås att ansvaret för föreningsstödet ligger hos de förtroendevalda ledamöterna i Barn- och bildningsnämnden. Dessa har stor frihet att utforma stödet, men också befogenhet att helt avslå en ansökan om stöd.

Vidare anges vad nämnden särskilt tar hänsyn till i föreningarnas ansökningar, motiv för föreningsstödet samt grundläggande krav för att föreningen ska komma i fråga för stöd. Vad nämnden särskilt tar hänsyn till är t.ex. att barn- och ungdomsverksamhet prioriteras, stödet ska skapa mångfald och främja jämlikhet och att föreningar tar ett större ansvar för drift av kommunala fritidsanläggningar

---

¹ Alkohol och drogpolitiskt program för Surahammars kommun 2014 – 2016

De grundläggande villkoren är:

- Föreningen skall ha minst 10 medlemmar som regelbundet deltar i verksamhet.
- Föreningens verksamhet skall baseras på ledarledda aktiviteter.
- Föreningen skall bedriva sin verksamhet och ha huvuddelen av sina medlemmar i kommunen.
- Föreningens medlemmar skall erlagga en skälig egeninsats till verksamhetens självfinansiering.
- Föreningen skall som enhet erlagga en skälig egeninsats till verksamhetens självfinansiering.
- Föreningen skall visa att man aktivt följer sin handlingsplan mot alkohol, droger och doping.
- Föreningen skall delta när kommunen arrangerar informations- och utbildningsinsatser mot alkohol, droger och doping.

Föreningar som inte har rätt till stöd är ekonomiska föreningar, politisk vuxenförening samt stödföreningar (supporterklubb m.fl.)

Regler för stöd till studieförbunden saknas. De söker från projekt, exempelvis Ung kultur möts. Även kulturföreningar söker bidrag vid sidan om. Stöd kan också utgå då förening deltar i någon form av arrangemang eller uppdragsverksamhet, exempelvis vid valborg och bruksledens dag.

3.1. Bidragsformer

Fem olika bidragsformer förekommer:

- *Verksamhetsstöd.* Det grundläggande kontantstödet skall gå till direkta kostnader för verksamhet.
- *Subventionerad uthyrning av kommunens lokaler och anläggningar.* Subventionsgraden kan variera mellan 0 och 100 %. Värdet av subventionen anges i kronor.
- *Driftstöd.* Särskilt stöd kan utgå i det fall föreningen har kostnader för driften av egna eller hyrda lokaler eller anläggningar. Exempel på föreningar som driver egen idrottsanläggning i kommunen är Ramnäs IF och Virsbo IF.
- *Uppdragsverksamhet/arrangemang.* Särskilt stöd kan beviljas till de föreningar som tar på sig skötsel av kommunala anläggningar eller deltar i olika arrangemang.
- *Lån.* Nya lån, eller förändring av villkoren i gamla lån till föreningar, beslutas av kommunfullmäktige, men anges i avtalet om stöd.

Vid bedömningen av en förenings ansökan skall Barn- och utbildningsnämnden enligt riktlinjerna särskilt ta hänsyn till följande faktorer:

- Verksamhetens omfattning, innehåll och idé.
- Planerad verksamhet, omfattning.
- Andelen barn- och ungdomsverksamhet.
- Individens och föreningens kostnadsbild i förhållande till egeninsats och föreningens tillgångar.
- Lokal- och anläggningsbehov.
- Föreningens vilja till eget ansvar för drift av kommunala anläggningar.

Enligt riktlinjer för föreningsstödet ska förening och nämnd, när man nått en överenskommelse om stödet, dokumentera detta i ett avtal.

3.2. Iakttagelser/Bedömning

Dokumenterade riktlinjer finns för föreningsbidrag, antagna av kommunfullmäktige. Dokumentet är utlagt på kommunens hemsida vilket är bra. Riktlinjerna är tydliga och det framgår vad som krävs av föreningarna för att erhålla bidrag. Det finns fem olika bidrag att söka och det framgår i stort av riktlinjerna vad respektive bidrag ska användas till.

Ambitionsnivån enligt dokumentet är hög vad gäller processen för beviljande av bidrag. Genom den dialog som ska föras mellan den enskilda föreningen och de förtroendevalda i Barn- och bildningsnämnden ska resultera i en överenskommelse om bidragsform och storlek på stödet.

I praktiken fungerar inte denna process mellan nämnd och föreningarna. Ordföranden i nämnden träffar föreningarna en gång per år någon gång under hösten. Då är det, enligt egen uppgift, fråga om envägskommunikation. Att nämnden skulle vara involverad i någon beslutsprocess vad avser föreningarnas bidragsansökan stämmer inte, annat än att det är nämnden som rent formellt beslutar om stödets storlek och undertecknar avtalet mellan nämnd och förening. Föreningarnas ansökningar handläggs på kultur- och fritidsförvaltningen.

Bidrag till och subventionering av lokalhyror har Barn- och bildningsnämnden utredningsansvaret för, men beslutet fattas av Kommunstyrelsen. Exempelvis i avtalet mellan Surahammars kommun och Surahammars IF om upplåtelse av Surahallen så är avtalet undertecknat från kommunens sida av kommunalrådet och kommundirektören. I granskningen har det inte varit möjligt att få fram uppgifter på till vilken total kostnad för kommunen dessa "dolda" bidrag uppgår till per år.

Någon djupare analys av eller dialog med föreningarna vad gäller behovet av bidrag görs inte heller i samband med handläggningen av bidragsansökningarna. Den enskilda föreningen får samma bidrag som åren innan inom den ram som fullmäktige fastställt. Detta har enligt uppgift, fått till effekt att vissa föreningar fått mer bidrag än de haft behov av och därmed kunnat bygga upp ett kapital.

Vi rekommenderar:

- Att Barn- och bildningsnämnden lever upp till den beslutsprocess som fastställts i riktlinjerna för föreningsbidrag.
- Att Barn- och bildningsnämnden får ett helhetsansvar för alla typer av stöd till föreningarna.
- Att kommunen utreder till vilken årligt kostnad de subventionerade hyrorna uppgår till.

4. Åtterrapportering och uppföljning

Vid ansökan om föreningsbidrag används särskild blankett, *Ansökan om föreningsstöd*. Blanketten sänds ut i samband med att föreningarna påminns om att söka bidrag men föreningar tar ibland själv kontakt med kommunen. Blanketten finns inte upplagd på kommunens hemsida.

På blanketten ska lämnas uppgifter om föreningens namn, adress, e-post adress, år när föreningen bildades, årsmötesmånad samt antal medlemmar per åldersintervall under 10 år, mellan 10 och 20 år och över 20 år, uppdelat på pojkar och flickor. Vidare ska medlemsavgift anges för barn, ungdom och vuxen. I övrigt ska kontaktuppgifter lämnas på styrelsens medlemmar.

Inga uppgifter ska lämnas om vilken typ av bidrag föreningen söker eller dess storlek.

Till ansökningsblanketten ska bifogas:

- Verksamhets- och revisionsberättelse
- Bokslut
- Budget för kommande verksamhetsår
- Medlemsförteckning
- Ledarförteckning
- Handlingsplan för det drogförebyggande arbetet
- Årsmötesprotokoll
- Stadgar i de fall ansökan sker första gången

Vidare ska uppgifter lämnas över antal medlemmar inom vissa åldersintervall, uppdelat på pojkar och flickor. Uppgift om medlemsavgift uppdelat på barn, ungdom och vuxna ska också lämnas. Oklart dock om begreppet medlemsavgift även innefattar deltagaravgift.

Ansökan om stöd ska göras senast den 30 september.

4.1. Iakttagelser/bedömning

När ansökningarna kommer in kontrollerar handläggarna att samtliga dokument enligt ovan har bifogats ansökan. Om det finns brister i ansökan har föreningen möjlighet att komplettera.

Handläggarna granskar dokumenten översiktligt. Någon djupare granskning sker inte. Inga kontroller görs av att uppgifterna i ansökan stämmer med föreningarnas

verksamhetsberättelse, medlemsregister, statistik etc. Ingen verifiering sker med andra ord av de uppgifter som föreningarna lämnar in.

Enligt uppgift varierar redovisning av hur föreningarna har använt sina bidrag. Vissa föreningar redovisar det i sina verksamhetsberättelser, andra gör det inte.

Vi rekommenderar följande:

- Att föreningarna lämnar in närvarolistor med underskrifter för alla grupper. Närvarolistor från idrottsföreningar jämförs med statistik som erhålls från Västmanlands idrottsförbund.
- Att verifikationer lämnas in för utbildningar, exempelvis ledarutbildningar.
- Att föreningarna lämnar skriftliga försäkran att bidragen använts till rätt ändamål.
- Att förändringar mellan åren i föreningarnas ekonomi granskas extra. Om det är stora avvikelser mellan åren bör handläggaren på förvaltningen ta kontakt med föreningen.
- Att fördjupade granskningar görs stickprovsmässigt och regelbundet, exempelvis att varje år noggrannare granska ett par föreningars redovisning.
- Att Barn- och bildningsnämnden ställer krav på föreningarna att på ett mer strukturerat sätt i sina verksamhetsberättelser redogör för, dels vad bidragen använts till, dels om föreningen uppnått det som bidraget syftade till.
- Att blanketten för bidragsansökan läggs ut på kommunens hemsida vilket torde minska handläggarnas arbetsbelastning.

Ange datum

Ange namn

Projektledare

Ange namn

Uppdragsledare

